

Hosté pak byli uniformovanými příslušníky VB po jednom povolání do sálu v přízemí. Vyslyšející si zaznamenávali jejich jména, adresy, zaměstnavatele. Akce trvala asi hodinu. Mezitím byl dům obklíčen policejními vozy, nikdo nesměl ven ani dovnitř.

Důvod policejního zásahu? Prý byl rušen noční klid.

Po skončení kontrolních formalit, při nichž proti nikomu z přítomných hostů nebyly vzneseny žádné vážnější pohnutky, které by k zásahu opravňovaly, vyvolali příslušníci devět jmen: Milan Hlavsa, Svatopluk Karásek, Jiří Němec, Jan Princ, Jana Převratská, Miloslav Skalický, František Stárek, Miluše Šlovichová a Paul Wilson. Všech devět bylo posazeno do policejních vozů a byli odvezeni na děčinský okrsek VB. Osobní potřeby si s sebou vzít nesměli, prý se asi za hodinu vrátí.

Ostatní byli vyzváni, aby dům neprodleně opustili a rozešli se. Matkám s dětmi byla povolena výjimka. Byla už hodina po půlnoci, venku lilo, z nádraží, vzdáleného asi sedm kilometrů, nebylo už nikam spojení. Příkazu bylo tedy těžko vyhovět.

Dvě hodiny poté se do domu vrátila policejní hlídka s Janem Princem. S nikým v domě nesměl hovořit, ale přece jen se mu podařilo přátelům útržkovitě sdělit, že zadrženi jsou v Děčíně zavrání do cel. Pak s ním opět odjeli.

Příslušníci VB se ovšem pohoršovali, když zjistili, že jejich příkazu k rozchodu nebylo uposlechnuto. Postižení hosté namítali, že jsou v soukromém domě na soukromé návštěvě, že se nejedná o nijaké shromáždění, které by snad policie měla důvod rozehnat. Uváděli i praktické důvody, proč je pokyn neproveditelný. Policie se s tím nakonec smířila.

Do Děčína s sebou dodatečně sebrali ještě i Petra Prokše. Na okrsku VB mu sejmuli otisky prstů a nad ránem, kolem půl čtvrté, ho vyhodili před vrata.

Nové překvapení čekalo účastníky pokaženého víkendů ráno, když sešli ke svým zaparkovaným autům. Na sedmi vozidlech a na motocyklu přeřezali « neznámí pachatelé » – zatímco probíhala policejní akce – jedenáct pneumatik, ulámali zpět ná zrcátka a stěrače a způsobili na autech další škody.

A co se dělo v noci s hosty, kteří byli odvezeni na okrsek děčinské VB? Nejprve byli vyzváni, aby uložili své věci do sáčků, a poté byli odvedeni do sklepních cel pro zadržené provinilce. Jeden ze zadržovaných odmítl vyhovět pokynům příslušníků VB, dokud mu nepředloží příkaz k předběžnému zadržení. Vyhrožování obuškem na něj neplatilo, a tak ho nechali do dvou hodin v noci sedět na lavičce. Nakonec před ním příkaz k zadržení sepsali a bez rozpaků do něj uvedli, že k němu dal souhlas prokurátor. Jako důvod zadržení uvedli porušování veřejného pořádku, výtržnictví a obavu, že by zadržovaný jinak mohl ve své trestné činnosti pokračovat.

Zadržené ženy nedostaly na celu matraci, ale pouze jednu příkrývku. Probděly noc na holé pryči. Paula Wilsona odvezli příslušníci děčinské VB ještě v průběhu noci na okraj Prahy, kde ho bez jakéhokoliv vysvětlení prostě vysadili z vozu.

Všichni ostatní byli druhý den dopoledne a

zčásti i odpoledne vyslyšáni příslušníky VB, výslech však řídili pracovníci StB. Prý se jedná o svědecké výpovědi. Vyslyšani nejprve vyjádřili podiv nad rozporem, že byli zadrženi jako podezřelí z trestného činu a že teď mají vypovídat jako svědci, svědeckou výpověď však neodmítli. Pouze jeden z nich odmítl vypovídat, když se ho příslušník teplické StB pokusil vyslyšet v souvislosti s Chartou 77.

Stravu za tu dobu dostali zadrženi dvakrát, ovšem teprve po naléhavých protestech a urgencích. Mezi pátou a šestou hodinou večerní byli konečně propuštěni. Jana Princ si VB ale podržela nadále ve vazbě. Ještě v září z ní nebyl propuštěn*.

V pondělí 11. července provedly orgány VB za přítomnosti zajištěného Jana Prince domovní prohlídku v jeho domku na Rychnově, aniž našly cokoliv, co by snad měly a mohly zabavit.

Taková je zatím bilance víkendu u Princů. Podle děčinské VB byl hudební produkcí po desáté hodině večer a zejména pak výbuchem traskaviny porušen veřejný pořádek. Kdopak to ale asi byl, kdo explozi způsobil a vandalsky poškodil i vozidlo u domu, obklíčeného početnou policejní úderkou? Nejlépe to pravděpodobně ví sama děčinská VB.

Děčín, září, 1977

P V

* Jan Princ byl odsouzen pro « výtržnost » na tři měsíce vězení nepodmíněně.

Poznámka k CHARTĚ

IVAN SVITÁK

Alan Silitoe jednou přesně vystihl, že jakmile se člověk dá do boje, nebezpečí přestane existovat, protože buď člověk padne nebo bojuje dál. Jinak řečeno, co nás činí svobodnými, je právě paradoxní vědomí, že jsme ochotni prohrát, čili že přijímáme riziko sázky s plným vědomím důsledků a chápeme prohru jako součást možností hry. Alternativa prohry není nikdy lákavá, ale my Češi rádi hrajeme při zdi a proto nás prohry překvapují, podobně jako riskujícího překvapí výhra. Jakmile však člověk, skupina nebo národ překročí mez vlastního strachu, pak je podivuhodně nezranitelný i před tak mocnými mechanismy útluaku jako jsou byrokratické diktatury, tyto zlověstné vynálezy k manipulaci spotřeby moderních mas industriálních společností. Člověk, skupina nebo národ přijímá sám riziko sázky vždycky neochotně a je spíše historií vržen do události, které si na něm vynutí odvahu k jednání, ne snad proto, že by jedinec (skupina, hnutí, třída, instituce či národ) předem odvážný byl, ale proto, že v krajní situaci nemůže jinak než riskovat kriminál. Konec konců, zásadní volba je jen mezi lidskou integritou – čili svobodou – a vším ostatním. Nevím proč lidé (skupiny, národy, třídy, instituce či hnutí) jsou ochotni v krajní situaci postavit svou integritu či lidská práva v zoufalou sázku, ale je faktem, že lidé tak činili a činí, což je zdroj naděje i v beznadějně prohře. Jako každá matka je ochotna

nasadit vlastní život k záchraně dítěte – aniž čte Kanta nebo desatero – tak právě v nebezpečí převládá jakási elementarita zdravého rozumu a lidského svědomí, jež je snad nezničitelným jádrem našeho biologického druhu. Zrajeme porážkami.

Každý intelektuál a každý občan v byrokratické diktatuře ví, že může přežít jen díky umělé či předstírané schizofrenii, čili rozštěpením svého vědomí na onu oblast, jež je zaměřena na veřejnost a musí tedy respektovat cenzuru, a na onu oblast, v níž se jedinec projevuje bez censury vnitřní či vnější, čili riskuje pravdu. Jakmile se však intelektuál nebo občan zbaví ohledu na cenzuru či represí, pak rychle pochopí, že vlastně nejde o literaturu nebo soukromý zájem, ale o nejpodstatnější otázky základů státní politiky a národní existence. Když se tedy všechno prošustrovalo a jen pravda zbývá, abychom to řekli s klasičkem Vaculíkem, pak je intelektuál nebo občan přímo katapultován do politiky, protože ho právě nepříznivá situace radikalizuje. Výchozí hodnota facek je nezapomenutelná, bez ohledu na fackujícího a fackovaného. Logický růst kritičnosti a rebelantství, radikalizace hledisek a disidentský posun zájmů od kultury k politice, tyto myšlenkové tendence šedesátých let byly zasednuty olověnými intelektuálními bratrskými pomocníky, jen aby vyrašily během necelého desetiletí znovu – v mezinárodním, evropském, ne už jen národním kontextu. V této zlomyslné dialektické perspektivě se tedy nejvíce čs. pokus o demokratizaci jako náhodná epizoda malého národa, ale jako výsledek radikalizace evropského vědomí a české inteligence, jako organická krize struktury, jež se sovětskou okupací jen prohloubila a stala se chronickou. Inteligence, která ví, že «co bylo jednou myšleno, nelze vzít zpět» (F. Dürrenmatt) a *národ, který se prokrachoval k pravdě, má před sebou jen vzestup*.

Berkeley, California, léto 1977

Velezrádná nedělní příloha

Den 20. srpna není jen výročí vpádu do Československa. Téhož dne, ovšem v roce 1940, byl v mexickém Coyoacánu zavražděn Lev Trockij. Dvoustránkový časopisecký článek, o kterém tu bude řeč, je věnován Trockému a trockismu, a je tedy jen logické, že vyšel 19. srpna.

Co se v něm říká?

«Trockého zavraždil agent Sovětského svazu, vyslaný osobně J. V. Stalinem; před několika lety se vrátil a byl vyznamenán titulem Hrdiny SSSR».

Jubilejní článek pak pokračuje:

«... rozkaz Moskvy k zavraždění Trockého byl jen počátečním signálem k rozsáhlému teroru... V letech 1936-1949 bylo v Sovětském svazu podrobeno represáliím z politických důvodů zejména 4-5 milionů lidí. Alespoň 400-500 tisíc z nich, zejména vyšší úředníci, bylo hromadně zastřeleno. Ostatní byli odsouzeni k vysokým trestům. V letech 1937-38

bylo v Moskvě denně zastřeleno přes 1000 lidí. Nebyly to proudy, byly to řeky krve... některé západoněmecké noviny začaly uvádět číslo 20 až 30 milionů obětí represálií z třicátých let...».

A tak dále.

Nový na těchto citátech není pochopitelně jejich obsah. Nové – a senzační – je toto: Nepamatuji se, že by byla tato tvrzení někdy v Československu uveřejněna za celou dobu od konce druhé světové války, dokonce ani v reformním období roku 1968, tolik odsuzovaném dnešním režimem pro údajné «řádění kontrarevolučních sil», zejména ve sdělovacích prostředcích.

Cestný úkol otisknout je u nás (jsou v překladu ze slovenštiny) byl zůstaven někomu pod pseudonymem H. Kosína. Článek zdobí strany 6 a 7 nedělní přílohy «Pravdy», ústředního orgánu Komunistické strany Slovenska, z 19. srpna 1977.

Autor pochopitelně nepotvrzuje, že jsou tyto údaje pravdivé. Naopak, článek, nazvaný Protisovietske legendy alebo trockistické «pravdy», je přisuzuje trockistům, západním sdělovacím prostředkům, «ultralevým» i ultrapravým oportunistům, a svědomitě zapracoval do řad jejich původců jak čínské komunisty, tak – uhodli jste! – signatáře Charty 77. Jenže útoky na všechny tyto zloduchy jsou v znormalizovaném tisku a rozhlase tak omleté, že je čtenář sotva vnímá. Zato údaje o stalinském teroru citované výše nevyhnutelně vzbudily u čtenářů bratislavské nedělní přílohy nemalou – a zaslouženou – pozornost. Vždyť kdo z nich kdy zažil, aby tak neúprosné a u nás bezprecedentní odhalení politických zločinů spáchaných v Sovětském svazu bylo otištěno stranickým deníkem v masovém nákladu?

O tom, kdo se skrývá za pseudonymem H. Kosína, si lze učinit přibližnou představu. Především to musí být člověk politicky i novinářsky ngramotný. Důkaz: známý západoněmecký levicový funkcionář Rudi Dutschke se tu jmenuje «Dutschke», a skloňuje se (opětovně, aby nebylo omylu) «Dutschkého», jako by první pád zněl «Dutschký». O čem to svědčí dál? Že «článek» je vlastně neumělý překlad. Odkud? Zřejmě z materiálů přisunutých v rámci «bratrské» pomoci – vždyť právě ruština se svým zhruba fonetickým přepisem cizích jmen à la «Šekspir» je hotové minové pole pro otrocké kompilátory, kteří tato jména neznaří a nedovedou ověřit.

Kdo zná soudobý sovětský tisk a literaturu, ví, že je zřehla nemožné, aby se údaje o stalinských vraždách a perzekucích, tím méně o zavraždění Trockého, objevily v dnes vydávané publicistické tvorbě SSSR, a to ani za účelem «pranířování» nebo «vyvrácení»; ostatně článek v bratislavském listě se ani nepokouší je vyvracet. Nelze tedy učinit jiný závěr, než že tento jubilejní (v dvojím smyslu!) příspěvek do nedělní přílohy pochází ze zcela nežurnalistických pramenů. Možná z takových, které mají zájem působit lenártovské – a možná koneckonců i husákovské – odrůdě režimního vedení potíže. Je těžké si uveřejnění citovaných «velezrádných» údajů vysvětlit jinak, a to zejména v tisku, který je pod tak tvrdou kontrolou – často provázenou povinným přísunem materiálů – z různých utajených orgánů, včetně zcela nenovinářských.